

DUM č. 8 v sadě

34. Inf-10 Praktická typografie s LO Writer/MS Word

Autor: Lukáš Rýdlo

Datum: 30.01.2014

Ročník: 4AV, 4AF

Anotace DUMu: Iniciála; vytvoření úvodního velkého písmene na začátku odstavce.

Materiály jsou určeny pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

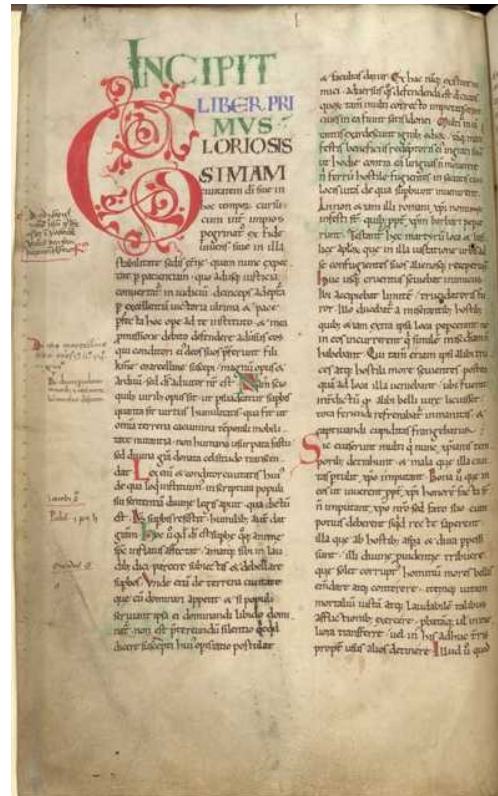
Iniciála

Teorie

Iniciála je velké úvodní písmeno odstavce, zpravidla zdobené, zasahující přes několik řádků odstavce. Jeho smyslem je zvýšení estetické úrovně tisku a přilákání pozornosti čtenáře. V dnešní době se iniciály příliš často nepoužívají. Většinou v tiscích, které se snaží úpravou imitovat středověké knihy nebo v knížkách pohádek. Ve starých tiscích byly iniciály často pečlivě ručně kreslené, barevně vymalované, často i zlacené. Pěkný příklad iniciály je k vidění na stránce <http://www.atelierfrank.cz/malba.php?lang=cz&page=faksimile&detail=4> a na uvedeném obrázku.

Vytvoření iniciály se liší ve Writeru a Wordu a je příkladem neovladatelného konceptu v MS Wordu. Tam se totiž každá jednotlivá iniciála vytváří samostatně v každém odstavci po jedné. „Iniciála“ navíc vznikne tak, že Word vytvoří textové pole, do kterého vloží první znak odstavce a z odstavce ho umaže. Textové pole se samo umístí. Výsledkem je, že v dokumentu nelze vyhledávat, protože v odstavci chybí první písmeno a v textovém poli je zase pouze první písmeno. Pole navíc není nijak vázané na odstavec a není možné dodatečně upravovat vlastnosti. Vytvářet proto iniciály ve Wordu vůbec nedoporučuji, jelikož si tím člověk přidá spoustu práce (nemá-li být jen jedna) a způsobí značné potíže v případě potřeby úprav. Zájemce necht' hledá v menu Vložení→Text→Iniciála.

LibreOffice Writer má naopak velmi promyšlený koncept tvorby iniciál. Iniciála je součástí nastavení stylu odstavce. Umožňuje vybrat i větší množství znaků nebo celé slovo, ačkoliv to je pro iniciály neobvyklé.

Iniciála, zdroj:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Brit_LibRoyal5DVIIIFolio001v.jpg

Writer: Nastavení stylu odstavce, iniciály

Důležitá nastavení jsou naopak počet řádků, který určuje maximální počet řádků, přes které bude iniciála zasahovat. Maximální proto, že má-li odstavec méně řádků, iniciála bude menší a bude natažená přes všechny řádky.

Vzdálenost k textu určuje odsazení písmene, což se hodí především u zdobnějších písem a kurzívy, kdy by písmeno iniciály bylo překryto navazujícím textem.

Volba znakový styl pak slouží k volbě stylu znaku, který bude pro iniciálu zvolen. Bývá totiž obvyklé, že iniciála je jiným a mnohem zdobnějším písmem než zbytek odstavce. Je vhodné zvolit znakový styl *Iniciály* a dodatečně nebo předem jej upravit.

Ačkoliv je iniciála podbarvená šedou barvou, stejně jako u šedého rámečku místo pevné mezery, se tato šedá netiskne a není ani vidět v náhledu stránky k tisku. Častým problémem, pokud se iniciála nezobrazí, bývá mezera nebo tabelátor na začátku odstavce. I tyto bílé znaky jsou znaky a proto je z nich utvořena iniciála. Pochopitelně, je-li iniciálou mezera, není vidět.

Praxe

1. Nastavte v souboru s úkolem z kapitoly Nadpisy a text odstavce stylu *Tělo textu* iniciály. Nechte ji přes tři řádky, jeden znak, stylem *Iniciály*. Znakovému stylu *Iniciály* nastavte nějaký ozdobný font (např. Monotype Corsiva). Zkontrolujte, že se iniciály vytvořily.
2. Změňte styl *Iniciály* tak, aby iniciála byla písmem Arial bold, a byl vykreslený jenom obrys písmene a modrou barvou. Zkuste i jiná nastavení (např. normální zobrazení písma, ale s modrou barvou, reliéf apod.).
3. Zaříd'te, aby byla iniciála vždy jen u prvního odstavce v kapitole. Náповěda: je nutné mít kromě stylu *Tělo textu* ještě styl *Tělo s iniciálou*. A vybrat, který odstavec je jakým stylem.
4. Zaříd'te, aby byla iniciála mírně předsazená před okraj odstavce. Náповěda: zkoušejte možnosti stylu odstavce na kartě „Odsazení a rozestupy“. Odsazení je možné mít i záporné...

Zdroje

Veškeré texty i jsou původní prací autora, stejně jako obrázky, vyjma obrázku iniciály, který je převzatý pod licencí CC z adresy

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:BritLibRoyal5DVIIIFolio001v.jpg>.

Jako podklady byly využity stránky <http://cs.wikipedia.org/wiki/Inici%C3%A1la>,

<http://www.openoffice.cz/navody/naucte-se-inicialy-pres-vice-radku>,

<http://office.microsoft.com/cs-cz/training/vylepseni-vzhledu-dokumentu-pomoci-pozadi-ohraniceni-a-textovych-efektu-RZ006079461.aspx?section=15> a

<http://www.scribus.cz/inicialy-zpestreni-sazby/>.